

Statkraft Energi AS post@statkraft.com

kopi: alta_a3@statkraft.com

Saksnr. B.5808 Alta A3, sak 202400194

Kirkenes, 09.06.2024

Dette brevet sendes på vegne av 4H Finnmark, Birdlife Finnmark, DNT Alta og Omegn turlag, DNT Hammerfest turlag, DNT Nordkapp og Omegn turlag, DNT Sør-Varanger turlag, Finnmark Orienteringskrets, Naturvernforbundet Finnmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) Finnmark og Miraculix, Sør-Varanger Sopp- og Nyttevekstforening.

Innspill på konsekvensutredningsprogrammet

Saksnr. B.5808 Alta A3, sak 202400194

Forum for natur og friluftsliv i Finnmark (FNF) er et samarbeidsnettverk bestående av natur- og friluftslivsorganisasjoner. Til sammen representerer vi betydelige allmenne interesser innen naturvern, landskap og friluftsliv. Det er over 5500 medlemmer i FNF-F sine tilsluttede organisasjoner.

To store kriser preger verden i dag – klimakrisen og naturkrisen. Den største trusselen mot artsmangfold er arealendringer. Inngrepene gjøres stykkevis og delt, og medfører at både naturmangfoldet og friluftslivet forringes. For å stanse tapet av naturmangfold, samt bremse den globale oppvarmingen, må arealforbruket stoppes. Ivaretagelse av naturen er grunnlaget for et bærekraftig samfunn. Tilsluttede organisasjoner i FNF Finnmark er alle opptatt av å ta vare på naturgrunnlaget i Finnmark, samt fremme et allment tilgjengelig friluftsliv.

Innledning

Vi ser utvidelsen av A3 i Sautso i sammenheng med den øvrige utviklingen av kraftsituasjonen i Finnmark. Der Melkøya skal elektrifiseres med kraft fra land og bundet kraft må erstattes av ny produksjon.

Statkraft viser til en klar sammenheng mellom 420 kV linjen fra Skaidi til Lebesby og realiseringen av A3. *Dersom det bygges ny 420 KV linje til Lebesby, vurderer Statkraft at dagens nettsituasjon er sterkt nok til å håndtere en økt produksjon i Alta kraftverk med A3.*¹

¹ <https://www.statkraft.no/globalassets/0/.com/1-about-statkraft/where-we-operate/norway/20240422---alta-kraftverk-a3---prosjektbeskrivelse-med-utredningsprogram-1.pdf>

Statnett viser til at 420 kV linjen igjen vil legge opp til økte naturinngrep i form av vindkraftverk i INON med store konsekvenser for natur, miljø, friluftsliv og reindrift. Hvilke alternative løsninger har Statkraft vurdert i forbindelse av A3?

Har Statkraft vurdert effektiviseringstiltak for kraftproduksjon og nett til lokaliteter der samfunnsnyttene er størst?

2.2 Nettilknytning

Vil utvidelse av Sautso legge til rette for vindkraftprosjekter i Øst-Finnmark? Vi viser til bl.a. Statkraft sine vindkraftprosjekter i Øst-Finnmark, disse prosjektene er avhengig av økt linjenett for å kunne bli etablert. Statnett viser til at dagens linjenett ikke har plass til økt produksjon av elektrisitet under Lebesby og Adamselv.

Dersom det bygges ny 420 KV linje til Lebesby, vurderer Statkraft at dagens nettsituasjon er sterkt nok til å håndtere en økt produksjon i Alta kraftverk med A3.²

Sautso er påkoblet Lakselv og Alta med 132 kV linje til hver trafo. En 132 kV linje har kapasitet på 200 MW. Sautso med nytt A3 vil oppnå maks produksjon på 273 MW som kan føres ut på de to 132 kV linjene med kapasitet til 400 MW. I Hammerfest vil det mest kraftkrevende enkeltprosjektet ligge, Melkøya LNG. En utvidet energiproduksjon i Sautso vil kunne bli benyttet i stor grad på Melkøya. Linjenettet fra produksjon til forbruk er allerede etablert eller godkjent.

En 420 kV linje fra Skaidi til Lebesby vil i tillegg til å ha negativ samfunnsmessig lønnsomhet, ha store konsekvenser for natur, miljø, friluftsliv: *Øst-Finnmark er preget av store avstander og tiltak i kraftnettet innebærer betydelige kostnader sett i relasjon til forbruk og produksjon. Basert på de forutsetninger og antagelser vi har lagt til grunn får derfor Skaidi-Adamselv negativ samfunnsøkonomisk lønnsomhet i forventning. **Store miljøinngrep, både ved nett- og eventuell vindkraftutbygging, forsterker denne konklusjonen.***³ (Vår utheving).

Vi ønsker å vite om nytt A3 er realiserbart uten 420 kV linje. Hvilke andre alternativer har Statkraft vurdert? Har det blitt vurdert en duplering av 132 kV linje fra Sautso til Alta?

3. Forholdet til vilkårsrevisjon og manøvreringsreglement

Vi anser manøvreringsreglementet i konsesjonen for Alta-reguleringen som bra og vil på det sterkeste videreføre det gjeldende reglementet. Men vi ønsker å se dokumentasjon fra Statkraft på at de klarer å opprettholde dagens gjeldende reglement. Dette ble også tatt opp av Alta kommune i en bekymringsmelding i 2017. Det er blant annet usikkert hvorvidt målestasjonen i Masi fungerer godt nok, og det er kjent at målet om islegging i Sautso-sonen bare delvis blir oppnådd.

Det finnes erfaring for at målestasjonen har vært ute av drift ved flere tidsrom. Vi forventer at Statkraft fornyer eller rehabiliterer målestasjonen slik at den fungerer etter intensjonen. Her er det spesielt viktig å sørge for at isleggingen foregår som den skal.

² <https://www.statkraft.no/globalassets/0/.com/1-about-statkraft/where-we-operate/norway/20240422---alta-kraftverk-a3---prosjektbeskrivelse-med-utredningsprogram-1.pdf>

³ https://www.statnett.no/globalassets/her-er-vare-prosjekter/region-nord/skaidi-lebesby/konsesjonssoknad_skaidi-lebesby.pdf

Islegging i Sautso. Noe av hensikten med manøvreringsreglementet og skiftet mellom høyt og lavt inntak er å sikre islegging i Sautso av hensyn til laksen. Dette har ikke fungert godt nok. Det må utredes hva som må til for å sikre islegging.

Det bør utredes hvordan et tredje aggregat vil påvirke vannstandsendringer.

Det bør utredes hva som vil skje ved utfall i kraftverket. I dag føres vannet i en omløpsventil på det minste aggregatet som sikrer at driftsvannet likevel kommer ut i elva. Det er ingen planer om omløpsventil på det nye aggregatet. Vi stiller spørsmål ved hva som skjer ved et større utfall etter en installasjon av et tredje aggregat og ber om at dette kommer fram i KU-programmet.

6.4 Terrestrisk naturmangfold

Vi er glade for at det skal utføres feltarbeid sommeren 2024. Det er ikke tydelig under kap. 6.4 hvilket område som skal befares. Vi mener elveleiet som ligger mellom magasinet og kraftverket er spesielt viktig i dette tilfellet. Det er ikke krav om minstevannføring i området, men området blir i dag utsatt for flomvann og vil få lavere tilsig av vann dersom A3 settes i drift. Vi har forståelse for at området er vanskelig tilgjengelig, men i lys av A3 og endringer i vannivået er en kartlegging av området særlig viktig. Området er vurdert som en svært viktig bekekløft på rik berggrunn. Det er påvist mange sjeldne og trua arter og potensialet for ytterligere funn av rødlistearter er svært høyt⁴. I alt er det blitt registrert 41 rødlistearter i området, og disse lever i et stort spenn av habitater: fra flomsone med rullestein og helt opp i de høye bratte bergveggene som blir påvirket av fukt og fossesprøyt, i tillegg til spesialiserte kalkkrevende arter som lever i de kalkrike områdene. Vi vet at flomtoppene trolig opprettholder elveøre-miljøene med rullestein, og sørger for tilføring av fuktighet i bergveggene. Vi forutsetter at Statkraft setter av tilstrekkelig med tid og midler til kartlegging i felt, og at kartleggingen også skal gjennomføres i den delen av elvestrekket som vil få endret vannføring.

Vi mener derfor at dette område må bli godt kartlagt slik at ikke rødlistet natur eller arter står i fare for utradering ved manglende tilsig av vann. Det er viktig at det gjøres en ny kartlegging av artsmangfoldet i felt, der man sender ut fagpersoner som har kompetanse både på moser, lav og karplanter. KU må inneholde en vurdering av effektene for elvestrekket mellom magasinet og kraftverket.

Andre forhold

Konsekvensutredningen bør inneholde en vurdering av gassmetning ved utslippet fra kraftverket ettersom det kan tenkes at gassmetningen vil bli høyere med større trykk i tunnelen. Risikoen for gassovermetning må belyses ved ulike vannføringer og ses i sammenheng med vanntemperatur. Hvis det viser seg at gassovermetning kan forekomme; hvilke tiltak er aktuelle å iverksette for å forhindre problemet? Høyere innhold av oksygen i vannet er et problem for flere vannlevende organismer og kan medføre akutt dødelighet for fisk, én hendelse er i teorien nok for å forårsake økt dødelighet hos fisk. Derfor er det viktig å være føre-var i tråd med naturmangfoldloven.

Det er bra at det skal gjøres undersøkelser av temperatureffekter.

Vennlig hilsen

⁴ <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00062792>

Forum for natur og friluftsliv Finnmark

Per Erik Motrøen
Koordinator
FNF Finnmark

